

PASTËRTIA NË KURAN

përmbledhi Ridvan Bunjaku
janar 2022

Shënim për metodologjinë

Burim për kërkim është “Kurani i shqipëruar”. Janë nxjerrë vargjet (apo pjesët e vargjeve) që e përmbajnë “pastër” apo “pastr” me search (kërkim në Word), nga fillimi deri në fund. Janë përzgjedhur pjesët që lidhen me pastërtinë.

Përmbajtja

2:	5
25	5
125-129	6
149-152	6
174-176	7
222-223	7
231-232	8
3:	8
14-17	8
42-44	9
55-57	10
75-78	10
137-143	11
164	11
4:	12
43	12
49	12
57	12
5:	13
6-7	13
41-43	14
6:	15
159-165	15
8:	17
5-14	17
9:	18
101-110	18
10:	19
104-109	19
16:	19
65-68	19
98-113	20
120-124	21
18:	22
71-82	22
19:	23
12-26	23
20:	23
74-76	23
22:	24
25-30	24
24:	25
10-21	25
27-31	26
25:	27
45-52	27
30:	28
28-35	28

Pastërtia në Kuran

32:	30
1-11	30
33:	31
28-34	31
53-58	32
69-73	32
35:	33
15-26	33
38:	33
45-49	33
47:	34
14-15	34
56:	34
1-26	34
75-93	35
58:	35
11-12	35
74:	36
1-7	36
76:	37
4-22	37
79:	38
15-26	38
80:	38
1-16	38
87:	39
1-19	39
91:	40
1-15	40
92:	40
12-21	40
98:	41
1-6	41
PËR BOTIMIN	42
<i>Bibliografia e Kuranit të shqipëruar</i>	42
Online	43
Licensimi	43

2:

25

25 Dhe lumturoji ata që besojnë
dhe bëjnë vepra të mira,
me lajmin se ka Kopshte për ta,
nën të cilat rrjedhin lumenj;
sa herë që furnizohen
me fruta nga atje për t'u ushqyer,
do të thonë: "Kjo është ajo
që na është furnizuar më parë,"
dhe do t'u jepet kjo si ngjasim^a;
dhe do të kenë bashkëshortë të pastër,
dhe do të banojnë aty.

---

^a Një interpretim është se ata e shijojnë çdo ushqim kaq shumë sa që kënaqen t'i shohin pjatat e preferuara përsëri; një interpretim tjetër është se ushqimi i Parajsës i ngjan në pamje hijeshive të kësaj bote. (A.H.)

125-129

¹²⁵ Ne e bëmë Shtëpinë^a vend-pushim dhe të shenjtë për njerëzit, duke thënë: ‘Merreni pikën ku qëndroi Ibrahim si vendin tuaj të lutjeve.’ E urdhëruam Ibrahim dhe Ismailin: ‘Pastrojeni Shtëpinë Time për ata që ecin përreth saj, për ata që rrinë aty dhe për ata që përkulen dhe gjunjëzohen në adhurim.’

¹²⁶ Ibrahim tha: ‘Zoti im, bëje këtë tokë të sigurt dhe furnizoji me prodhime ata nga populli i tyre që besojnë në Allahun dhe në Ditën e Fundit.’ Allahu tha: ‘Sa për ata që nuk besojnë, do t’u dhuroj kënaqësi për një kohë të shkurtër dhe pastaj do t’i nënshtroj në torturën e Zjarrit – destinacion i keq.’

¹²⁷ Gjersa Ibrahim dhe Ismaili i ndërtonin themelet e Shtëpisë[, u lutën]: ‘Zoti ynë, prano[je këtë] nga ne. Ti je Gjithë-Dëgjuesi, I Gjithë-Dijshmi. ¹²⁸ Zoti ynë, na bëj të përkushtuar^b ndaj Teje; bëji pasardhësit tanë komunitet të përkushtuar ndaj Teje. Na trego si të adhurojmë dhe pranoje pendimin tonë, se Ti je I Gjithë-Buti, Më Mëshirëploti. ¹²⁹ Zoti ynë, bëje një të dërguar të tyrin të ngritet nga mesi i tyre, që t’ua recitojë shpalljet e Tua, t’ua mësojë Shkrimin e Shenjtë dhe urtinë dhe t’i pastrojë: Ti je I Fuqishmi, I Urti.’

149-152

¹⁴⁹ [Profet,] kudoqoftë të kesh filluar, ktheje fytyrën tënde në drejtimin e Xhamisë së Shenjtë – kjo është e vërteta nga Zoti yt: Ai nuk është i painformuar për atë që e bën ti – ^{2:150} kudoqoftë të kesh filluar, ktheje fytyrën tënde në drejtimin e Xhamisë së Shenjtë; kudoqofshi cilido nga ju, ktheni fytyrat tuaja drejt saj, që njerëzit të mos mund të kenë argument kundër jush^c – përveç keqbërësve ndër ta: mos ua keni frikën atyre; ma keni frikën Mua – kështu që Unë të mund ta përsosi mirësinë Time mbi ju dhe të mund të jeni të udhëzuar, ¹⁵¹ sikur që Ne^d e kemi dërguar në mesin tuaj një Të Dërguar tuajin t’jua recitojë shpalljet Tona, t’ju pastrojë dhe t’jua mësojë Shkrimin e Shenjtë, urtinë dhe gjërat [e tjera] që nuk i keni ditur. ¹⁵² Pra kujtomëni Mua; Unë do t’ju kujtoj juve. Jini falënderues ndaj meje dhe kurrë mosmirënjohës.

---

^a Qaben në Mekë.

^b *Aslama* këtu e ka kuptimin ta përkushtosh veten ndaj Allahut që është një i vetëm, ashtu që Ibrahim do të vijë te Zoti i tij me zemrën e tij plotësisht të përkushtuar ndaj Tij: 3:64, 26:89, 37:84.

^c Edhe çifutët edhe politeistët e kontestonin zgjedhjen e *kiblës* (drejtimit të lutjeve) për arsyet e tyre.

^d Vërejeni zhvendosjen në përemër nga njëjës në shumës të madhësisë

174-176

¹⁷⁴ Sa për ata që e fshehin Shkrimin e Shenjtë që e zbriti **Allahu** dhe e shesin për një çmim të vogël, veç do ta mbushin barkun me Zjarr. **Allahu** nuk do t'u flasë në Ditën e Ringjalljes, as s'do t'i pastrojë: i pret një torturë plot dhimbje. ¹⁷⁵ Këta janë ata që e shkëmbejnë udhëzimin me gabim dhe faljen me torturë. Çka mund t'i bëjë të durueshëm përballë Zjarrit? ¹⁷⁶ Kjo sepse **Allahu** e ka dërguar Shkrimin e Shenjtë me Të Vërtetën; ata që i gjurmojnë dallimet në Shkrimin e Shenjtë janë të fiksuar fort në kundërshtim.

222-223

²²² Të pyesin [Profet] për menstruacionin. Thuaj: 'Menstruacioni është gjendje e dhembshme, pra rrini larg nga gratë gjatë tij. Mos iu afroni atyre deri kur të jenë pastruar; kur të jenë pastruar, mund t'u afroheni siç e ka caktuar **Allahu**.^a **Allahu** i do ata që kthehen kah Ai dhe i do ata që mbahen të pastër. ²²³ Gratë tuaja janë fushat tuaja, pra shkoni në fushat tuaja në cilëndo mënyrë që ju pëlqen,^b dhe dërgoni [diçka të mirë] përpara për veten. Jini të vetëdijshëm për **Allahun**: kujtojeni se do ta takoni Atë.' [Profet,] jepju lajm të mirë besimtarëve.

---

^a Shprehjet arabe të përdorura këtu janë eufemizma të qarta për 'mos bëni marrëdhënie seksuale me to'.

^b Kur myslimanët emigruan në Medinë, dëgjuan nga çifutët se një fëmijë i lindur nga një grua e qasur nga prapa do të ketë sy të vëngër.

231-232

²³¹ Kur i divorconi gratë dhe ato e kanë arritur kohën e tyre të caktuar, atëherë ose mbajini ose lëshojini në mënyrë të drejtë. Mos iu qepni me synimin t’i dëmtoni dhe të bëni agresion: kushdo që e bën këtë i bën dëm vetes. Mos u tallni me shpalljet e **Allahut**; kujtojeni mirësinë me të cilën ju bekoj dhe Shkrimin e Shenjtë dhe urtinë që e dërgoi t’ju mësojë. Jini të vetëdijsëm për **Allahun** dhe dijeni se ka njohuri të plotë për gjithçka. ²³² Kur i divorconi gratë dhe e kanë arritur kohën e tyre të caktuar, mos i pengoni të rimartohen me burrat e tyre nëse të dy pajtohen ta bëjnë këtë në mënyrë të drejtë.^a Le ta marrin për zemër këtë ata nga ju që besojnë në **Allahun** dhe në Ditën e Fundit: kjo është më e dobishme dhe më e pastër për ju. **Allahu** di dhe ju nuk dini.

3:

14-17

¹⁴ Dashuria e gjërave të dëshirueshme është bërë tërheqëse për burrat – gratë, fëmijët, thesaret e arit e të argjendit të grumbulluara deri lart, kuajt me ngjyra të bukura, bagëtitë dhe tokat bujqësore – këto mund të jenë gëzimet e kësaj jete, por **Allahu** e ka vendin më të mirë për t’u kthyer. ¹⁵ [Profet,] thuaj: ‘A do të donit t’ju tregoj për gjërat që janë më të mira se të gjitha këto? Atyre që janë të vetëdijsëm për **Allahun** – Zoti i tyre do t’u japë Kopshte të hijeshuara me lumenj rrjedhës, ku do të rrinë me bashkëshortë të pastër dhe kënaqësinë e mirë të **Allahut** – **Allahu** është plotësisht i vetëdijsëm për shërbyesit E Tij – ¹⁶ atyre që thonë: “Zoti ynë, besojmë, pra falna mëkatet tona dhe mbrona nga vuajtja në Zjarr”, ¹⁷ atyre që janë të qëndrueshëm, besnikë, vërtet të përkushtuar, që japin [në çështjen e **Allahut**] dhe luten para agimit për falje.’

---

^a Nganjëherë babai apo vëllau i gruas do të ndërhynte për ta ndalur atë të pajtohej me burrin e saj. Këtu Kurani e dënon ndërhyrjen e tillë.

42-44

⁴² Dhe engjëjt i thanë Merjemes:
“Oj Merjeme! **Allahu** të ka zgjedhur
dhe të bëri të pastër,
të zgjedhi në mesin e grave
të të gjitha kombeve.

⁴³ “Oj Merjeme, bindju Zotit tënd,
përlu dhe përkulu në lutje
bashkë me ata që luten rregullisht!”

⁴⁴ Ky është tregim i gjërave përtej njohurisë sate [Muhamed]: nuk ishe i pranishëm ndër ta^a kur hodhën short për ta parë se cili prej tyre duhet ta marrë përgjegjësinë e Merjemes, nuk ishe i pranishëm me ta kur u grindën [për të].

---

^a Priftërinjtë

55-57

⁵⁵ **Allahu** tha:

“Isa!

Unë do të të kthej prapa te Vetja,

dhe do të të ngris tek Unë

dhe do të të pastroj

nga mosmirënjohësit që nuk besojnë.

Dhe deri në Ditën e Ringjalljes

do t’i bëj ata që të ndjekin

superiorë mbi ata që nuk besuan.

Pastaj të gjithë do të ktheheni tek Unë,

dhe Unë do të gjykoj mes jush

për dallimet tuaja.

⁵⁶ Do t’i bëj mosbesimtarët të vuajnë ashpër në këtë botë dhe në tjetrën; askush nuk do t’i ndihmojë.” ⁵⁷ **Allahu** do t’i paguajë ata që besojnë dhe bëjnë vepra të mira me shpërblimin e tyre të plotë; **Allahu** nuk i do keqbërësit.

75-78

⁷⁵ Ka Njerëz të Librit që, nëse [ti Profet] ua beson një thes me ar, do të ta kthejnë të paprekur, por ka të tjerë nga ta që, nëse ua beson një dinar të vetëm, nuk do të ta kthejnë nëse nuk shkel mbi ta, se thonë: ‘Nuk kemi kurrfarë obligimi ndaj joçifutëve.’ Ata e thonë një gënjeshtër kundër **Allahut** dhe e dinë këtë. ⁷⁶ Jo në fakt! **Allahu** i do ata që i mbajnë premtimet e tyre dhe janë të vetëdijshëm për Të, ⁷⁷ por ata që e shesin besëlidhjen e **Allahut** dhe betimet e tyre për çmim të vogël nuk do të kenë hise në jetën e ardhshme. **Allahu** as s’do t’u flasë as s’do t’i shikojë në Ditën e Ringjalljes – Ai nuk do t’i pastrojë [nga mëkatet e tyre] – ata i pret torturë plot dhembje. ⁷⁸ Janë disa që e shtrembërojnë Shkrimin e Shenjtë me gjuhët e tyre për t’ju bërë [juve njerëz] të mendoni se ajo që e thonë është pjesë e Shkrimit të Shenjtë kur nuk është; thonë se kjo është nga **Allahu** kur nuk është; i atribuojnë gënjeshtër **Allahut** dhe e dinë këtë.

137-143

¹³⁷ Rrugët e Allahut kanë kaluar para jush,
pra udhëtoni nëpër tokë dhe shihni
se si kanë përfunduar tallësit.

¹³⁸ Ky është mësim i qartë për njerëzit dhe udhëzim e mësim për ata që janë të vetëdijshëm për Allahun. ¹³⁹ Mos e humbni toruan apo të dëshpëroheni – në qofshi besimtarë të vërtetë keni më shumë fuqi se kushdo tjetër – ^{3:140} nëse e keni pësuar një goditje, edhe ata e kanë pësuar një si ajo.^a Ne veçojmë ditë të tilla ndërmjet njerëzve njëri pas tjetrit, që Allahu ta zbulojë se kush beson vërtet, që t'i zgjedhë martirët^b ndërmjet jush – Allahu nuk i do keqbërësit – ¹⁴¹ që t'i pastrojë ata që besojnë dhe që t'i shkatërrojë mosbesimtarët. ¹⁴² A mendonit se do të hynit në Kopsht pa e provuar së pari Allahu se cili nga ju do të mundahej për çështjen E Tij dhe të mbahej i qëndrueshëm? ¹⁴³ Para se ta hasnit vdekjen, po shpresonit për të. Epo, tani e keni parë me sytë tuaj.

164

¹⁶⁴ Allahu ka qenë vërtet dashamirës ndaj besimtarëve duke ua çuar një Të Dërguar nga njerëzit e tyre, që t'ua recitojë shpalljet E Tij, t'i bëjë të jenë gjithnjë e më të pastër dhe t'ua mësojë Shkrimin e Shenjtë dhe urtinë – para kësaj ishin qartë të devijuar.

---

^a Kjo pjesë e sures i referohet Betejës së Uhud-it, ku myslimanët u patën mposhtur, pasi nuk iu patën bindur urdhrave të Profetit.

^b Emri *shëhid* është shumë më i ndërlikuar sesa termi "martir" i zgjedhur për ta përkthyer në këtë kontekst. Rrënja *sh-h-d* e përçon kuptimin 'të dëshmosh, të jesh prezent, të marrësh pjesë', por edhe "të dëshmosh" ose "të japësh evidencë". Kështu, "martirët" këtu janë zgjedhur nga Zoti për ta dëshmuar Atë në qiell, u jepet mundësia të japin evidencë të thellësisë së besimit të tyre duke e sakrifikuar jetën e tyre të kësaj bote dhe do të dëshmojnë me profetët në Ditën e Gjykimit.

4:

43

⁴³ Ju që besoni, as mos iu afroni lutjes nëse jeni të dehur, ^a jo deri kur ta dini se çka po thoni; as nëse jeni në gjendje të papastërtisë madhore rituale – megjithëse mund të kaloni nëpër xhami^b – jo deri kur të jeni larë; nëse jeni të sëmurë, në udhëtim, e keni kryer nevojën natyrore (me urinë apo feces), apo keni pasur marrëdhënie seksuale dhe nuk mund të gjeni ujë, atëherë gjejeni ca rërë të pastër^c dhe fshijini fytyrat dhe duart me të. **Allahu** është gjithmonë gati të falë ndëshkime dhe gabime.

49

⁴⁹ [Profet,] a s'i ke vërejtur
ata që pretendojnë pastërti për veten?
Allahu, përkundrazi,
e pastron këdo që do ta pastrojë:
dhe askush nuk do të trajtohet padrejtësisht
as në shkallën më të vogël.

57

⁵⁷ Sa për ata që besojnë dhe bëjnë vepra të mira, do t'i pranojmë në Kopshte të hijeshuara me lumenj rrjedhës dhe aty do të mbesin përgjithmonë. Do të kenë bashkëshortë të pastër aty dhe do t'i lejojmë nën hije të këndshme freskuese.

---

^a Ndalimi i materieve dehëse e droguese ishte prezentuar me faza dhe përfundimisht u bënë të paligjshme. Krahaso me 2:219, 5:90-1.

^b apo 'pos nëse jeni në udhëtim'

^c Termi *sa`id* domethënë pluhur apo tokë apo dhé apo rërë.

5:

6-7

⁶ Ju që besoni, kur doni të luteni, lani fytyrat tuaja dhe duart tuaja deri te bërrylat, fshini kokat, lani shputat deri te nyjat dhe, nëse duhet,^a lajeni tërë trupin tuaj. Nëse dikush nga ju është i sëmurë apo në udhëtim, apo sapo është çliruar nga një nevojë natyrore, apo kishte kontakt intim me një grua dhe nuk mund të gjejë ujë, atëherë merreni ca rërë të pastër dhe fshijeni fytyrën dhe duart me të. **Allahu** nuk dëshiron t'ju bëjë fare ngarkesë: Ai veç dëshiron t'ju pastrojë dhe ta përsosë bekimin E Tij në ju, që të mund të jeni falënderues.^b ⁷ Kujtojeni bekimin e **Allahut** në ju dhe zotimin që e dhatë kur thatë: 'Dëgjojmë dhe bindemi.' Jini të vetëdijshëm për **Allahun**: **Allahu** ka njohuri të plotë për fshehtësitë e zemrës.

---

^a p.sh. pas marrëdhënies seksuale apo shkarkimit të spermës.

^b 'Përsosja e bekimit' shihet në udhëzimin e besimtarëve që ta shmangin atë që është e papastër në ushqim dhe të pastrohen para adhurimit. Kjo vërehet edhe në 4:43, ku është një udhëzim për t'u pastruar para lutjes duke e pasuar një udhëzim për të qenë larg nga ndotja e veprave të pamoralshme të përmendura në vargjet e mësipërme.

41-43

⁴¹ I Dërguar, mos u pikëllo nga ata që garojnë ta tejkalojnë njëri-tjetrin në mosbesim – ata që thonë me gojën e tyre: ‘Besojmë’, por nuk kanë besim në zemrat e tyre dhe çifutët që i dëgjojnë me etje rrenat dhe i dëgjojnë ata që madje as s’te kanë takuar, që i shtrembërojnë kuptimet e fjalëve [të shpallura] dhe [i] thonë [njëri-tjetrit]: ‘Nëse ju jepet ky vendim, pranojeni, por nëse nuk ju jepet, atëherë kini kujdes!’^a – nëse **Allahu** synon që disa njerëz të jenë kaq të devijuar, do të jesh i pafuqishëm kundër **Allahut** në emër të tyre. Këta janë ata zemrat e të cilëve **Allahu** nuk synon t’i pastrojë – një turp për ta në këtë botë dhe pastaj një ndëshkim i rëndë në Të Përtejmen – ⁴² ata i dëgjojnë me etje rrenat dhe e konsumojnë atë që është e paligjshme. Nëse vijnë te ti [Profet] për gjykim, ose mund të gjykosh ndërmjet tyre, ose të refuzosh – nëse refuzon, ata nuk do të të dëmtojnë në asnjë mënyrë, por nëse gjykon ndërmjet tyre, gjyko drejt: **Allahu** i do të drejtët – ⁴³ por pse të vijnë te ti për gjykim kur e kanë Teuratin me gjykimin e **Allahut** dhe madje edhe atëherë prapë e kthejnë shpinën? Këta nuk janë besimtarë.

---

^a Sipas shumicës së interpretuesve, kjo i referohet një rasti ku një çifut i shquar dhe një grua bënë marrëdhënie jashtëmartesore. Komuniteti çifut nuk donte ta zbatonte ndëshkimin biblik të gjuajtjes me gurë, kështu që dërguan përfaqësues te Profeti për ta kërkuar një vendim, duke thënë: ‘Nëse ju urdhëron ta zbatoni rrahjen me kamzhik pranojeni, por nëse e urdhëron gjuajtjen me gurë, mos e pranoni’ (Razi).

6:

159-165

159 Sa për ata që e përçanë fenë e tyre
dhe u ndanë në fraksione,
[ti Profet] s'ke të bësh fare me ta.
Çështja e tyre varet veç nga **Allahu**:
me kohë do t'u tregojë
për veprat e tyre.

6:160 Kushdo që e ka bërë^a
një vepër të mirë
do ta ketë dhjetëfish më shumë
në llogarinë e tij,
por kushdo që ka bërë vepër të keqe
do të shpaguehet
veç me barasvlerën e saj –
nuk do t'u bëhet e padrejtë.

¹⁶¹ Thuaj: 'Zoti im më ka udhëzuar në rrugë të drejtë, në fe të ndershme, besimin e Ibrahimit – njeri i besimit të pastër. Ai nuk ishte politeist.'

162 Thuaj:
"Vërtet lutjet dhe flijimi im i plotë
dhe jeta ime dhe vdekja ime
janë për **Allahun**,
Zotin e të gjitha Botëve;

163 Ai nuk ka partner:
kështu jam urdhëruar,
dhe jam i pari^b
që i kushtohem Atij."

---

^a Fjalë për fjalë: Kushdo që e *sjell*, dmth. në Gjykim

^b I pari 'nga ju': krahaso me vargun 14 dhe shumë të tjerë.

164 Thuaj:
“A do të kërkoj Zot tjetër pos **Allahut**,
kur ai është Zoti i të gjitha gjërave?”
Dhe secili shpirt është përgjegjës
për veprimet e tij;
asnjë shpirt nuk do ta bartë barrën e tjetrit.
Ju të gjithë do të ktheheni
te Zoti juaj në fund,
dhe Ai do t’jua tregojë
të vërtetën për dallimet tuaja.”

165 Është Ai që ju bëri pasardhës^a [të njëri-tjetrit] në tokë dhe i ngrit në rang disa nga ju mbi të tjerët, t’ju sprovtojë përmes asaj që jua jep. [Profet,] Zoti yt është i shpejtë në ndëshkim, e megjithatë Ai është më falësi dhe mëshirëploti.

---

^a Termi *khalifa* normalisht përkthehet si ‘mëkëmbës’ (qeveritar në emër të dikujt) apo ‘zëvendësues’. Gjersa ky është një kuptim i termit, kuptimi i tij themelor është ‘pas-ardhës’ – Kurani flet shpesh për gjeneratat dhe individët që janë pas-ardhës të njëri-tjetrit, krahaso me 2:30, 7:129, etj. – apo ‘kujdestar’ të cilit i jepet përkohësisht një përgjegjësi, krahaso Musain (Moses) dhe Harunin (Aaron), 7:142.

8:

5-14

⁵ Se^a ishte Zoti yt që të bëri [ty Profet] të rrezikosh të largohesh nga shtëpia jote për qëllim të vërtetë – megjithëse një grupi të besimtarëve nuk u pëlqeu ⁶ dhe diskutonin me ty për të vërtetën pasi ishte bërë e qartë, sikur të ishin shtyrë kah një vdekje që do të mund ta shihnin me sytë e tyre. ⁷ Kujtojeni si ju premtoi **Allahu** [juve besimtarëve] se një nga dy grupet armike do t’ju binte në dorë: ju donit që grupi i paarmatosur të ishte i juaji, por ishte vullneti i Zotit ta vendosë të vërtetën sipas Fjalës Së Tij dhe t’i shfarosë mosbesimtarët – ⁸ për ta vërtetuar Të Vërtetën si të vërtetë dhe gënjeshtër si gënjeshtër, sado që fajtorëve mund të mos u pëlqejë. ⁹ Kur e lutët Zotin tuaj për ndihmë, Ai ju përgjigj: ‘Do t’ju përforcoj me një mijë engjëj radhazi.’ ^{8:10} **Allahu** e bëri këtë mesazh të shpresës për t’ju qetësuar zemrat: ndihma vjen veç nga **Allahu**, Ai është i fuqishëm e i urtë. ¹¹ Kujtojeni kur Ai ju dha gjumë si siguri nga Ai dhe zbriti ujë nga qielli për t’ju pastruar, për ta hequr ndotjen e Satanit nga ju, për t’ju bërë zemrat të forta dhe këmbët të vendosura. ¹² Zoti juaj u shpalli engjëjve: ‘Unë jam me ju: jepuni qëndrueshmëri besimtarëve; do të fus terror në zemrat e mosbesimtarëve – goditini mbi qafa dhe godituni të gjitha majat e gishtave.’ ¹³ Kjo për shkak se e kundërshtuan **Allahun** dhe Të Dërguarin E Tij dhe kushdo që e kundërshton **Allahun** dhe Të Dërguarin E Tij, **Allahu** i ndëshkon ashpër – ¹⁴ ‘Këtë e merrni! Shijojeni!’ – dhe tortura e Zjarrit i pret mosbesimtarët.

---

^a Kjo lidhet me vargun 1.

9:

101-110

¹⁰¹ Disa nga arabët e shkretëtirës rreth jush janë hipokritë, siç janë edhe disa nga njerëzit e Medinës – janë kokëfortë në hipokrizinë e tyre. Ti [Profet] nuk i njeh, por Ne i njohim mirë: do t'i ndëshkojmë dyfish dhe pastaj do të kthehen [të përballen] te një ndëshkim i dhembshëm [në të Përtejmen]. ¹⁰² Dhe ka të tjerë që janë rrëfyer për keqbërjen e tyre, që i kanë bërë disa vepra të nderhme dhe disa të këqija: **Allahu** mund ta pranojë fare mirë pendimin e tyre, se **Allahu** është më falësi dhe mëshirëploti. ¹⁰³ Për t'i larë e pastruar ata [Profet], pranoje^a një dhuratë nga pasuria e tyre [për t'i bërë përmirësimet] dhe lutu për ta – lutjet tua do të jenë ngushëllim për ta. **Allahu** është gjithë-dëgjues, i gjithë-ditur. ¹⁰⁴ A s'e dinë se është Vetë **Allahu** që e pranon pendesën nga shërbyesit E Tij dhe e pranon atë që është dhënë lirshëm për hir Të Tij? Ai është gjithmonë gati ta pranojë pendesën, më i mëshirshmi. ¹⁰⁵ Thuaj [Profet]: 'Veproni! **Allahu** do t'i shohë veprimet tuaja – siç do t'i shohë I Dërguari I Tij dhe besimtarët – dhe pastaj do të ktheheni tek Ai që e di atë që është e dukshme dhe e padukshme dhe do t'ju tregojë se çka po bënit.' ¹⁰⁶ Dhe ka të tjerë që po e presin dekretin e **Allahut**, ose t'i ndëshkojë ose t'u shfaqë mëshirë. **Allahu** është i gjithë-dijshëm dhe i urtë.

¹⁰⁷ Pastaj janë ata që e ndërtojnë një xhami^b – duke tentuar të shkaktojnë dëm, mosbesim dhe përçarje mes besimtarëve – si kamp ushtarak për roje nga sulmet e befasishme për ata që e luftuan **Allahun** dhe Të Dërguarin E Tij më parë – ata betohen: 'Synimet tona ishin veç të mira', por **Allahu** dëshmon se ishin gënjeshtarë. ¹⁰⁸ [Profet,] kurrë mos u fal në atë xhami. Në vend të kësaj duhet të falesh në një xhami të themeluar që nga dita e parë mbi vetëdijesinë për **Allahun**: në këtë xhami ka njerëz që kanë merak ta rrisin pastërtinë – **Allahu** i do ata që kërkojnë të pastrohen. ¹⁰⁹ Cili është më i mirë: personi që e themelon ndërtesën e tij mbi vetëdijesinë e **Allahut** dhe merakun për kënaqësinë E Tij të mirë, apo personi që e themelon ndërtesën e tij mbi pragun e një gremine të thërrmuar që do të shembet në Zjarrin e Ferrit, duke e marrë atë me vete? **Allahu** nuk i udhëzon keqbërësit: ^{9:110} ndërtesa që e kanë themeluar do të jetë gjithmonë burim i dyshimit brenda zemrave të tyre, deri kur zemrat t'u ndahen në copa. **Allahu** është i gjithë-dijshëm dhe i urtë.

---

^a Fjalë për fjalë: 'merre'

^b Ebu 'Amir al-Rahib u tha hipokritëve ta ndërtojnë një xhami rivale ashtu që të mbillnin përçarje në komunitet.

10:

104-109

¹⁰⁴ [Profet] thuaj: ‘Njerëz, edhe nëse keni dyshime për fenë time, nuk i adhuroj ata që i adhuroni ju pos **Allahut**, por e adhuroj **Allahun** që do të bëjë të vdisni dhe jam urdhëruar të jem besimtar.’ ¹⁰⁵ [Profet,] ktheje fytyrën tënde kah feja si njeri i besimit të pastër. Mos ji nga ata që shoqërojnë partnerë me **Allahun**; ¹⁰⁶ mos iu lut asnjë tjetri [zot] që as s’mund të të bëjë dobi as të të dëmtojë: nëse e bën këtë, do të jesh një nga keqbërësit. ¹⁰⁷ Nëse **Allahu** shkakton dëm mbi ty, askush nuk mund ta heqë pos Tij dhe nëse Ai synon diçka të mirë për ty, askush s’mund ta largojë bujarinë E Tij; Ai ia dhuron bujarinë E Tij cilitdo nga shërbyesit E Tij që do t’ia dhurojë. Ai është Më Falësi, Më Mëshirëploti. ¹⁰⁸ Thuaj: ‘Njerëz, E Vërteta ju ka ardhur nga Zoti juaj. Kushdo që e ndjek rrugën e duhur e ndjek për të mirën e tij dhe kushdo që shmanget e bën këtë në dëm të tijin: nuk jam kujdestari juaj.’ ¹⁰⁹ [Profet,] ndiqe atë që të është shpallur dhe mbahu i qëndrueshëm deri kur **Allahu** ta japë gjykimin E Tij, se Ai është Më i Miri nga Gjykatësit.

16:

65-68

⁶⁵ Është **Allahu** Ai që e zbret ujin nga qielli dhe me të e rigjallëron tokën kur është e vdekur. Vërtet ka shenjë në këtë për njerëzit që dëgjojnë. ⁶⁶ Në bagëti, po ashtu, e keni një mësim – Ne jua japim juve një pije nga përmbajtja e barkut të tyre, ndërmjet lëndës së mbetur dhe gjakut, qumësht i pastër, i ëmbël për pirësin. ⁶⁷ Nga frutat e palmave dhe të hardhive e merrni lëngun e ëmbël^a dhe furnizime të shëndetshme. Vërtet ka shenjë në këtë për njerëzit që e përdorin arsyen e tyre. ⁶⁸ Dhe Zoti juaj e frymëzoi bletën, duke thënë: ‘Ndërto për vete shtëpi në male dhe në pemë dhe në ato që i ndërtojnë njerëzit. ⁶⁹ Pastaj ushqehu nga të gjitha llojet e frutave dhe ndiqi rrugët e bëra të lehta për ty nga Zoti yt.’ Nga barku i tyre vjen një pije me ngjyra të ndryshme në të cilën ka shërim për njerëzit. Vërtet ka shenjë në këtë për ata që mendojnë.

---

^a Fjala arabe *sakar* domethënë ‘verë’, ‘lëng’ apo ‘uthull’ (*al-Mu’jam al-Wasit*).

98-113

⁹⁸ [Profet,] kur e reciton Kuranin, kërkoje mbrojtjen e **Allahut** nga i dëbuari, Satani. ⁹⁹ Ai nuk ka pushtet ndaj atyre që besojnë dhe mbështeten në Zotin e tyre; ^{16:100} pushteti i tij është veç ndaj atyre që shoqërohen me të dhe ata që, për shkak të tij, bashkojnë partnerë me **Allahun**. ¹⁰¹ Kur Ne e zëvendësojmë një shpallje me një tjetër – dhe **Allahu** e di më së miri atë që e zbulon – thonë: ‘Veç po e sajon’, por shumica nga ta nuk kanë dije. ¹⁰² Thuaj që Shpirti i Shenjtë^a e ka sjellë Shpalljen me Të Vërtetën hap pas hapi nga Zoti juaj, për t’i forcuar besimtarët dhe si udhëzim e lajm të mirë për të devotshmit. ¹⁰³ Ne e dimë shumë mirë se thonë: ‘Është një njeri që e mëson atë’, por gjuha e personit për të cilin aludojnë është e huaj, gjersa kjo shpallje është në arabishte të pastër. ¹⁰⁴ Nëse njerëzit nuk besojnë në shpalljen e **Allahut**, **Allahu** nuk i udhëzon dhe i pret një ndëshkim i dhembshëm. ¹⁰⁵ Falsiteti trillohet veç nga ata që nuk besojnë në shpalljen e **Allahut**: ata janë rrenacakë. ¹⁰⁶ Me përjashtim të atyre që detyrohen të thonë se nuk besojnë, edhe pse zemrat e tyre mbahen të qëndrueshme në besim, ata që e refuzojnë **Allahun** pasi të kenë besuar në Të dhe ia hapin zemrat e tyre mosbesimit do ta kenë zemërimin e **Allahut** mbi ta dhe do të jetë duke i pritur një ndëshkim i trishtueshëm. ¹⁰⁷ Kjo për shkak se e duan jetën e kësaj bote më shumë se atë që do të vijë dhe **Allahu** nuk i udhëzon ata që e refuzojnë Atë. ¹⁰⁸ Këta janë njerëz për të cilët zemrat, dëgjimi dhe të pamurit janë mbyllur nga **Allahu**: janë të pavëmendje ¹⁰⁹ dhe nuk ka dyshim se do të jenë humbësit në Të Përtejmen. ^{16:110} Por Zoti juaj do të jetë më falësi dhe më mëshirëploti për ata që i lënë shtëpitë e tyre pas përndjekjes, pastaj bëjnë përpjekje dhe mbahen të qëndrueshëm. ¹¹¹ Në Ditën kur çdo shpirt do të vijë të argumentojë për mbrojtjen e tij, çdo shpirt do të paguhet plotësisht për të gjitha veprimet e tij – nuk do t’u bëhet e padrejtë. ¹¹² **Allahu** e paraqet shembullin e një qyteti që ishte i sigurt dhe i qetë, me furnizime duke i ardhur me bollëk nga të gjitha anët. Pastaj u bë mosmirënjohës ndaj bekimeve të **Allahut**, kështu që **Allahu** e pikëlloi me veshjen e urisë dhe të frikës, për atë që e kishin bërë njerëzit e tij. ¹¹³ Një i dërguar që ishte një nga ta u erdhi, por e quajtën rrenacak. Prandaj ndëshkimi i tronditi pikërisht gjatë keqbërjes së tyre.

---

^a Kjo i referohet Engjëllit Xhebrail.

120-124

^{16:120} Ibrahim i ishte vërtet shembull: i bindur devotshmërisht ndaj **Allahut** dhe i sinqertë në besim. Nuk ishte idhujtar; ¹²¹ ishte falënderues për bekimet e **Allahut** që e zgjodhi dhe e udhëzoi në rrugë të drejtë. ¹²² Ne i dhamë bekime në këtë botë dhe është ndër të ndershmit në Të Përtejmen. ¹²³ Pastaj të shpallëm [Muhamed]: ‘Ndiqe mënyrën e besimit të Ibrahimit, njeri i besimit të pastër që nuk ishte idhujtar.’ ¹²⁴ Sabathi ishte bërë i detyrueshëm veç për ata që kishin dallime rreth tij. Në Ditën e Ringjalljes Zoti juaj do të gjykojë ndërmjet tyre në lidhje me dallimet e tyre.

18:

71-82

⁷¹ Udhëtuan tutje. Më vonë, kur hipën në një barkë dhe burri e bëri një vrimë në të, Musai tha: ‘Si munde të bësh vrimë në të? A po do t’i fundosësh udhëtarët e saj? Çfarë vepre e çuditshme!’ ⁷² Ai u përgjigj: ‘A nuk të thashë se nuk do të ishe kurrë në gjendje të përmbahesh me mua me durim?’ ⁷³ Musai tha: ‘Më fal që harrova. Mos ma bëj tepër të vështirë të të ndjek.’ ⁷⁴ Dhe kështu udhëtuan tutje. Pastaj, kur e takuan një djalë të ri dhe burri e vrau, Musai tha: ‘Si munde ta vrasësh një person të pafajshëm? Ai nuk e ka vrarë askë! Çfarë vepre e tmerrshme!’ ⁷⁵ Ai u përgjigj: ‘A nuk të thashë se nuk do të ishe kurrë në gjendje të përmbahesh me mua me durim?’ ⁷⁶ Musai tha: ‘Prej tash e tutje, nëse pyes për çkado që bën, më dëbo nga shoqërimi me ty – mjaft më ke duruar.’ ⁷⁷ Dhe kështu udhëtuan tutje. Pastaj, kur erdhën te një qytet dhe u kërkuan ushqim banorëve por iu refuzua mikpritja, e panë një mur që pothuaj ish rrëzuar dhe burri e ndreqi. Musai tha: ‘Por po të doje do të mund të paguheshe për ta bërë këtë.’ ⁷⁸ Ai tha: ‘Këtu ti dhe unë i ndajmë rrugët. Do të ta tregoj kuptimin e gjërave për të cilat nuk munde të përmbahesh me durim: ⁷⁹ barka u përkiste disa njerëzve në nevojë që e nxirrnin jetesën nga deti dhe e dëmtova se e dija që po vinte një mbret që po e merrte me forcë çdo barkë [të dobishme]. ^{18:80} Djali i ri kishte prindër që ishin njerëz të besimit dhe kështu, duke u frikësuar se do t’i shqetësonte me ligësi e mosbesim, ⁸¹ ne deshëm që Zoti i tyre t’ua jepte një fëmijë tjetër – më të pastër dhe më dashamirës – në vend të tijin. ⁸² Muri u përkiste dy jetimëve të rinj në qytet dhe nën të kishte thesar të fshehur që u përkiste. Babai i tyre kish qenë njeri i ndershëm, kështu që Zoti yt synoi që ta arrinin pjekurinë dhe pastaj ta nxirrnin thesarin e tyre si mëshirë nga Zoti yt. Nuk i kam bërë [këto gjëra] me dëshirën time: këto janë shpjegimet për ato gjëra për të cilat nuk munde të përmbaheshe me durim.’

19:

12-26

¹² [Ne thamë:] ‘Jahja, mbahju fort Shkrimin të Shenjtë.’ Gjersa ishte ende çun, i dhuruam urti, ¹³ butësi nga Ne dhe pastërti. Ishte i përkushtuar, ¹⁴ i sjellshëm me prindërit e tij, jo dominues a rebel. ¹⁵ Paqja ishte në të në ditën kur u lind, në ditën kur vdiq dhe do të jetë në të në ditën që kthehet në jetë përsëri.

¹⁶ Përmende në Kuran rrëfimin e Merjemes. Ajo u tërhoq nga familja e saj në një vend kah ana lindore ¹⁷ dhe u vetmuar larg; Ne e dërguam Shpirtin Tonë të shfaqet para saj në formë të një njeriu të përsosur. ¹⁸ Ajo tha: ‘E kërkoj mbrojtjen e Zotit të Mëshirës ndaj teje: nëse ke sadopak frikë nga Ai [mos u afro]!’ ¹⁹ por ai tha: ‘Jam veç I Dërguar nga Zoti yt, [i ardhur] të ta shpall dhuratën e një djali të pastër.’ ^{19:20} Ajo tha: ‘Si mund të kem djalë kur s’më ka prekur asnjë burrë? Nuk kam qenë e padëlorë’, ²¹ dhe ai tha: ‘Ja çka tha Zoti yt: “Është lehtë për Mua – Ne do ta bëjmë atë shenjë për të gjithë njerëzit, bekim nga Ne.” ’ ²² Dhe kështu u paracaktua: ajo e ngjizi. U tërhoq në një vend të largët ²³ dhe, kur dhembjet e lindjes e shtynë [të kapet] te trangu i një peme të palmës, bërtiti: ‘Do të doja të kisha qenë e vdekur dhe e harruar shumë kohë para gjithë kësaj!’ ²⁴ por një zë i thirri nga poshtë: ‘Mos u shqetëso: Zoti yt e ka furnizuar një rrjedhë të këmbët e tua ²⁵ dhe, nëse e shkund trangu të palmës kah ti, do të të furnizojë me hurma të freskëta, ²⁶ pra ha, pi, ji e lumtur dhe kujtdo që e sheh thuaji: “I jam betuar Zotit të Mëshirës të përmbahem nga biseda dhe sot nuk do të flas me askë.” ’

20:

74-76

⁷⁴ Ferri do të jetë shpërblimi i atyre që kthehen te Zoti i tyre si keqbërës: aty do të rrinë, as duke jetuar as duke vdekur. ⁷⁵ Por ata që kthehen te Zoti i tyre si besimtarë me vepra të ndershme do të shpërblehen me gradat më të larta, ⁷⁶ me Kopshte me lumturi të përhershme të hijeshuara me mirësinë e lumenjve rrjedhës dhe aty do të rrinë. I tillë është shpërblimi i atyre që pastrohen.

22:

25-30

²⁵ Sa për mosbesimtarët, që i pengojnë të tjerët nga rruga e **Allahut** dhe nga Xhamia e Shenjtë – të cilën Ne e bëmë të njëjtë për të gjithë njerëzit, banorët dhe vizitorët – dhe që provojnë ta dhunojnë me keqbërje, do t'i bëjmë ta shijojnë një ndëshkim të dhembshëm. ²⁶ Ne ia treguam Ibrahimit lokacionin e Shtëpisë, duke thënë: 'Mos më bëj partnerë Mua. Pastroje Shtëpinë Time për ata që sillen rreth saj, ata që luten në këmbë dhe ata që përkulen dhe bien në gjunj. ²⁷ Shpalle Haxhin (Pelegrinazhin) për të gjithë njerëzit. Ata do të vijnë te ti në këmbë dhe në çdo lloj përpjetëze të shpejtë, që del nga çdo kalim i thellë malor ²⁸ për t'i arritur përfitimet dhe për ta festuar emrin e **Allahut**, në ditët e caktuara, mbi bagëtitë që Ai i ka furnizuar për ta – ushqejeni veten dhe të varfrit dhe të mjerët – ²⁹ pra le t'i kryejnë pelegrinët veprat e tyre të pastrimit, le t'i përmbushin zotimet e tyre dhe le të sillen rreth Shtëpisë së Lashtë.' ^{22:30} Gjithë kjo [është përcaktuar nga **Allahu**]: kushdo që i nderon urdhëresat e shenjta të **Allahut** do të ketë shpërblime të mira nga Zoti i tij.

24:

10-21

^{24:10} Po të mos ishte bujaria dhe mëshira e **Allahut** ndaj jush, po të mos ishte që **Allahu** e pranon pendimin dhe është i urtë . . . ! ^a ¹¹ Ishte një grup në mesin tuaj që e sajoi rrenën^b – mos e konsideroni atë gjë të keqe për ju [njerëz]; ishte gjë e mirë – dhe secili nga ta do të ngarkohet me mëkatën që e ka fituar. Ai që e mori hisen më të madhe në të do të ketë ndëshkim të dhembshëm. ¹² Kur e dëgjuat rrenën, pse burrat dhe gratë besimtare nuk menduan mirë për njerëzit e tyre dhe të deklarorin: ‘Qartas kjo është rrenë?’ ¹³ Dhe pse akuzuesit nuk i sollën katër dëshmitarë? Nëse nuk mund të prodhojnë dëshmitarë të tillë, janë rrenësa në sytë e **Allahut**. ¹⁴ Po të mos ishte bujaria dhe mëshira e **Allahut** ndaj jush në këtë botë dhe në tjetrën, tanimë do të ishit prekur nga vuajtje të tmerrshme se jeni lëshuar në kënaqësinë e të folurit të tillë. ¹⁵ Kur i përdorët gjuhët tuaja dhe folët me gojën tuaj gjëra që nuk i dinit [se a janë të vërteta], menduat se ishte imtësi por për **Allahun** ishte shumë serioze. ¹⁶ Kur e dëgjuat rrenën, pse nuk thatë: ‘Nuk duhet ta përsërisim këtë – **Allah** mos e bëj! – është shpifje monstruoze?’ ¹⁷ **Allahu** ju paralajmëron të mos bëni më kurrë diçka të tillë, në qofshi besimtarë të vërtetë. ¹⁸ **Allahu** jua qartëson mesazhet E Tij: **Allahu** është i gjithë-dijshëm, i gjithë-urtë. ¹⁹ Një ndëshkim plot dhembje i pret në këtë botë dhe në tjetrën ata që u pëlqen që e pahijshmja të përhapet mes besimtarëve: **Allahu** di dhe ju nuk dini. ^{24:20} Po të mos ishte bujaria dhe mëshira e **Allahut** dhe fakti se Ai është dashamirës dhe mëshirëplotë . . . ! ²¹ Besimtarë, mos i ndiqni gjurmët e Satanit – nëse e bëni këtë, do t’ju nxisë në të pahijshme dhe ligësi. Po të mos ishte bujaria dhe mëshira e **Allahut** ndaj jush, asnjëri nga ju nuk do ta kish arritur pastërtinë ndonjëherë. **Allahu** e pastron këdo që do ta pastrojë: **Allahu** është gjithë-dëgjues, gjithë-pamës.

---

^a Deklarata ‘Po të mos ishte bujaria dhe mëshira e Zotit’ përsëritet katër herë në këtë kontekst, por disa pjesë përmbyllëse të fjalisë janë pezulluar në vargjet 10 dhe 20. Ky pezullim retorik funksionon në anglisht dhe në arabisht. (Shih vargjet 14, 20 dhe 21).

^b Kjo aludon në akuzën e bërë kundër Aishes, gruas së Profetit.

27-31

²⁷ Besimtarë, mos hyni në shtëpitë e të tjerëve deri sa të keni kërkuar leje dhe t'i keni përshëndetur ata që janë brenda – kjo është më e mira për ju: mbase do ta keni parasysh këtë. ²⁸ Nëse nuk e gjeni askë brenda, mos hyni pos nëse ju kanë dhënë leje. Nëse ju thonë: 'Largohuni', ashtu bëni – kjo është më e duhur për ju. **Allahu** e di mirë atë që e bëni. ²⁹ Nuk do të fajësoheni që hyni në shtëpitë e pabanuara dhe që do të mund t'jua ofronin ndonjë shërbim të dobishëm. **Allahu** di gjithçka që bëni haptas dhe gjithçka që fshihni. ^{24:30} [Profet,] thuaju burrave besimtarë t'i ulin shikimet e tyre dhe të kenë kujdes për pjesët private: kjo është më e pastër për ta. **Allahu** është fare mirë i informuar për gjithçka që bëjnë. ³¹ Dhe thuaju grave besimtare që duhet t'i ulin shikimet e tyre, të kenë kujdes për pjesët private dhe të mos i shfaqin hijeshitë e tyre përtej asaj që është [e pranueshme] të zbulohet;^a ato duhet t'i lënë shamitë e tyre të bien që t'i mbulojnë dekoltetë e tyre dhe të mos i zbulojnë hijeshitë e tyre pos bashkëshortëve të tyre, baballarëve të tyre, vjehërrve të tyre, bijve të tyre, bijve të bashkëshortëve të tyre, vëllezërve të tyre, bijve të vëllezërve të tyre, bijve të motrave të tyre, grave të familjes së tyre, skllëvërve të tyre, burrave që kujdesen për to që nuk kanë dëshirë seksuale apo fëmijëve që nuk janë ende të vetëdijsëm për lakuriqësinë e grave; nuk duhet të kërcasin me këmbë që të tërheqin vëmendje kah ndonjë hijeshi e fshehur. Besimtarë, të gjithë ju, kthehuni kah **Allahu** që të mund të përparoni.

---

^a Fjalë për fjalë: 'përtej asaj që shfaqet [zakonisht]'. Kjo frazë është dykuptimëshe në arabisht. Zakonisht i jepet mbështetje *hadithit* (traditës profetike), që e përdor foljen e njëjtë *dhahara* në kuptimin se është e lejueshme për një grua ta shfaqë vetëm fytyrën dhe duart para të huajve.

25:

45-52

⁴⁵ A nuk e shihni se si e zgjat hijen Zoti juaj? Po të donte, do të mund ta bënte të qëndronte në vend – Ne e kemi bërë diellin tregues të saj – ⁴⁶ por gradualisht e tërheqim kah Ne, pak nga pak. ⁴⁷ Është Ai që e bëri natën veshje për ju dhe gjumin pushim dhe e bëri ditën si ringjallje. ⁴⁸ Është Ai që i dërgon erërat si lajmëtarë të lajmeve të mira para Mëshirës Së Tij^a. Ne zbresim ujë të pastër nga qielli, ⁴⁹ që të mund ta ringjallim një tokë të vdekur me të dhe ia japim atë si pije shumë kafshëve e njerëzve që i kemi krijuar. ^{25:50} Shumë herë ia kemi përsëritur këtë njerëzve që të mund të jenë të vëmendshëm, por shumica këmbëngulin në mosmirënjohjen e tyre. ⁵¹ Po të kish qenë dëshira Jonë, do t'i kishim dërguar paralajmërues secilës qytezë, ⁵² pra mos u lëshoni pe mosbesimtarëve: përpiquni fort kundër tyre me këtë Kuran.

---

^a Shiut.

30:

28-35

- 28 Ai jua jep këtë shembull
të nxjerrë nga jetët tuaja:
a i bëni skllëvërit tuaj
partnerë të plotë me hise të barabartë
në atë që jua kemi dhënë?
A ua keni frikën siç ia keni frikën njëri-tjetrit?
Kështu ua bëjmë të qarta mesazhet Tona
atyre që e përdorin arsyen e tyre.
- 29 Dhe prapë idhujtarët
i ndjekin meraket e tyre pa ndonjë dije.
Kush mund t'i udhëzojë ata që **Allahu** i lë të devijojnë,
që nuk e kanë askë t'u ndihmojë?
- 30:30 Pra [Profet] si njeri i besimit të pastër,
mbahu i fortë e besnik
në përkushtimin tënd ndaj^a fesë.
Kjo është gjendja natyrale
që **Allahu** e mbolli në njerëzimin –
nuk ka ndryshim në krijimin e **Allahut** –
dhe kjo është feja e drejtë,
megjithëse shumica e njerëzve nuk e kuptojnë.
- 31 Kthejuni veç Atij, të gjithë.
Jini të vetëdijshëm për Të;
faluni rregullisht;
mos u bashkoni me ata që i përshkruajnë partnerë **Allahut**,
- 32 ata që e ndajnë fenë e tyre nëpër sekte,
secila palë duke u kënaqur më vete.
- 33 Kur njerëzve u ndodh diçka e keqe,

---

^a Fjalë për fjalë 'vëja fytyrën tënde'

i thirrin Zotit të tyre dhe i kthehen për ndihmë,
por jo më shpejt i lejon ta shijojnë bekimin E Tij se sa –
shih sa çudi! –

disa nga ta i përshkruajnë partnerë Zotit të tyre,
³⁴ duke mos shfaqur mirënjohje
për atë që ua kemi dhënë.

‘Kënaquni, pra! Do ta merrni vesh.’

³⁵ A u kemi zbritur ndonjë autoritet
që i miraton partnerët
që ia përshkruajnë **Allahut**?

32:

1-11

Në emrin e **Allahut**, Zotit të Mëshirës, Dhënësit të Mëshirës

¹ *Elif Lam Mim*

² Ky shkrim i shenjtë, i pastër nga çdo dyshim, është zbritur nga Zoti i Botëve.
³ E megjithatë thonë: ‘Muhamedi e ka sajuar.’ Jo në fakt! Është E Vërteta nga Zoti yt për ty [Profet], për ta paralajmëruar një popull që nuk e kanë pasur askë t’i paralajmërojë më parë, që të mund të udhëzohen. ⁴ Është **Allahu** Ai që i krijoi qiejt dhe tokën dhe gjithçka ndërmjet tyre për gjashtë Ditë. Pastaj u vendos në Fron. [Ju njerëz] nuk e keni askë pos Tij t’ju mbrojë dhe askë të ndërmjetësojë për ju, pra pse nuk jeni të vëmendshëm? ⁵ Ai menaxhon gjithçka, që nga qiejt deri në tokë dhe gjithçka do të ngritet tek Ai në fund, në një Ditë që do ta ketë masën e njëmijë viteve sipas llogarisë suaj. ⁶ I tillë është Ai që e di krejt atë që është e padukshme si dhe atë që është e dukshme, I Gjithë-Fuqishmi, Mëshirëploti, ⁷ që të gjithave ua dha formën e tyre të përsosur. Së pari e krijoi njeriun nga balta, ⁸ pastaj i bëri pasardhësit e tij nga një ekstrakt i lëngut të nënvlerësuar.^a ⁹ Pastaj e formësoi; fryu nga Shpirti I Tij brenda tij; jua dha dëgjimin, të pamurit dhe mendjet. Sa rrallë jeni mirënjohës! ^{32:10} Thonë: ‘Çka? Kur të jemi zhdukur brenda në tokë, vërtet do të krijohemi rishtas?’ Në fakt, e mohojnë takimin me Zotin e tyre. ¹¹ Thuaj: ‘Engjëlli i Vdekjes i ngarkuar me përgjegjësi për ju do t’ju rimarrë dhe pastaj do t’ju kthejnë te Zoti juaj.’

---

^a Sperma.

33:

28-34

²⁸ Profet, thuaju grave tua:^a ‘Nëse e keni merak jetën e tanishme dhe stolitë e saj, ejani t’ju furnizoj dhe t’ju liroj me mirësi, ²⁹ por nëse e keni merak **Allahun**, Të Dërguarin E Tij dhe Shtëpinë e Fundit, kujtojeni se **Allahu** ka përgatitur shpërblime të mëdha për ato nga ju që bëjnë mirë.’ ^{33:30} Gra të Profetit, nëse ndonjë nga ju bën diçka qartësisht tronditëse, do të ndëshkohet dyfish – kjo është lehtë për **Allahun** – ³¹ por nëse ndonjë nga ju është e bindur ndaj **Allahut** dhe Të Dërguarit Të Tij dhe bën vepra të mira, dijeni se Ne do t’i japim shpërblim të dyfishtë dhe do të kemi përgatitur furnizim bujar për të. ³² Gra të Profetit, nuk jeni si asnjë grua tjetër. Në qofshi vërtet të vetëdijshme për **Allahun**, mos flisni tepër butë në rast se i sëmuri në zemër do të epshonte pas jush, por flisni në mënyrë të përshtatshme; ³³ rrini në shtëpi dhe mos u mburrni me stolitë tuaja siç bënë në të shkuarën pagane; faluni rregullisht, jepeni lëmoshën e përcaktuar dhe bindjuni **Allahut** dhe Të Dërguarit Të Tij. **Allahu** dëshiron ta mbajë papastërtinë larg jush, njerëz të Shtëpisë [së Profetit] dhe t’ju pastrojë plotësisht. ³⁴ Mbajeni mend atë që recitohet në shtëpitë tuaja të shpalljeve e urtisë së **Allahut**, se **Allahu** është gjithë-subtil, i gjithë-informuar.

---

^a Disa nga gratë e Profetit vendosën t’i kërkonin më shumë furnizime, duke e parë se ishte bërë udhëheqës i një shteti të ri.

53-58

⁵³ Besimtarë, mos hyni në apartamentet e Profetit për racion ushqimor pos nëse ju është dhënë leje për këtë; mos u sorollatni deri kur [një racion] është gati. Kur të ftoheni, hyni; pastaj, kur ta keni marrë racionin tuaj, largohuni. Mos rrini e të flisni, se kjo do ta ofendonte Profetin, megjithëse do të ndihej ngusht t'ju kërkonte të largoheshit. **Allahu** nuk ndihet ngusht nga e vërteta. Kur i kërkoni gratë e tij për diçka, bëjeni këtë nga prapa një perdeje: kjo është më e pastër edhe për zemrat e tuaja edhe për të tyret. Nuk është e drejtë ta ofendoni Të Dërguarin e **Allahut**, siç nuk do të duhej kurrë të martoheni me gratë e tij pas tij: kjo do të ishte e rëndë në sytë e **Allahut**. ⁵⁴ **Allahu** ka njohuri të plotë për të gjitha gjërat, qoftë nëse i zbuloni ato apo jo. ⁵⁵ Gratë e Profetit nuk kanë faj [nëse shihen nga] etërit e tyre, bijtë e tyre, vëllezërit e tyre, bijtë e vëllezërve të tyre, bijtë e motrave të tyre, gratë e tyre, apo skllëvërit e tyre. [Gra të Profetit,] jini të vetëdijshme për **Allahun**. **Allahu** vëzhgon gjithçka. ⁵⁶ **Allahu** dhe engjëjt E Tij e bekojnë Profetin – pra, ju që besoni, bekojeni po ashtu dhe jepini përshëndetje të paqes. ⁵⁷ Ata që e fyejnë **Allahun** dhe Të Dërguarin E Tij do të refuzohen nga **Allahu** në këtë botë dhe në tjetrën – Ai ka përgatitur torturë poshtëruese për ta – ⁵⁸ dhe ata që i fyejnë pa meritë burrat e gratë besimtare do ta kenë fajin e shpifjes dhe të mëkatit flagrant.

69-73

⁶⁹ Besimtarë, mos jini si ata që e fyen Musain – **Allahu** e pastroi nga trillimet e tyre dhe ishte shumë i nderuar në sytë e **Allahut**. ^{33:70} Besimtarë, jini të vetëdijshëm për **Allahun**, flisni drejtpërdrejt dhe me qëllim të mirë, ⁷¹ dhe Ai do t'i korrigjojë veprat tuaja për ju dhe do t'jua falë mëkatet. Kushdo që i bindet **Allahut** dhe Të Dërguarit Të Tij do të arrijë vërtet triumf të madh. ⁷² Ne ia ofruam Përgjegjësinë^a qiejve, tokës dhe maleve, e megjithatë refuzuan ta marrin përsipër dhe ia kishin frikën; njerëzimi e mori përsipër – gjithmonë kanë qenë të ngathët dhe budallenj. ⁷³ **Allahu** do t'i ndëshkojë hipokritët dhe idhujtarët, edhe burrat edhe gratë dhe do t'u kthehet me mëshirë besimtarëve, edhe burrave edhe grave: **Allahu** është më falësi, më mëshirëploti.

---

^a [E arsyes së shëndoshë dhe të përgjegjësishë morale]

35:

15-26

¹⁵ Njerëz, jeni ju që keni nevojë për **Allahun** – **Allahu** nuk ka nevojë për asgjë dhe është i denjë për të gjitha lavdet – ¹⁶ nëse Ai do, mund t’ju heqë plotësisht dhe ta sjellë një krijim të ri, ¹⁷ kjo nuk është e vështirë për **Allahun**. ¹⁸ Asnjë shpirt i ngarkuar nuk do ta bartë barrën e tjetrit: madje edhe nëse një shpirt i ngarkuar rëndë do të thërriste për ndihmë, aspak nga barra e tij nuk do të bartet, madje as nga një familjar i afërm. Por ti [Profet] mundesh veç t’i paralajmërosh ata që ia kanë frikën Zotit të tyre, megjithëse nuk mund ta shohin, dhe që falen rregullisht – kushdo që pastrohet e bën këtë për dobinë e tij – gjithçka kthehet te **Allahu**. ¹⁹ I verbri dhe ai që sheh nuk janë të ngjashëm, ^{35:20} as s’janë errësira dhe drita; ²¹ hija dhe vapa nuk janë të ngjashme, ²² as s’janë të gjallët dhe të vdekurit. **Allahu** e bën këdo që do ta bëjë të dëgjojë [mesazhin E Tij]: ti nuk mund t’i bësh të dëgjojnë ata që janë në varret e tyre. ²³ Je këtu veç për t’i paralajmëruar – ²⁴ Ne të kemi dërguar me Të Vërtetën si sjellës të lajmit të mirë dhe të paralajmërimit – secilit komunitet i është dërguar një paralajmërues. ²⁵ Nëse të quajnë gënjeshtar, para-ardhësit e tyre e bënë të njëjtën: të dërguarit u erdhën me shenja të qarta, me shkrime të shenjta dhe me shpallje përndritëse ²⁶ dhe më pas Unë i mbërtheva mosbesimtarët – sa i tmerrshëm ishte ndëshkimi Im!

38:

45-49

⁴⁵ Kujtoji shërbyesit Tanë: Ibrahimin, Is’hakun dhe Jakubin, të gjithë njerëz të fuqishëm e vizionarë. ⁴⁶ Ne bëmë që të jenë të përkushtuar ndaj Nesh^a përmes përkujtimit të tyre të sinqertë të Shtëpisë së Fundit: ⁴⁷ me Ne do të jenë ndër të zgjedhurit, që janë vërtet të mirë. ⁴⁸ Dhe mbani mend shërbyesit Tanë: Ismailin, Eljesain dhe Dhu’l-Kifl-in^b, secili nga ta vërtet i mirë. ⁴⁹ Ky është mësim.

---

^a Alternativisht: ‘Ne i bëmë ata të pastër’.

^b Shih shënimin për 21:85: “Disa komentues sugjerojnë se kjo i referohet profetit Ezekiel. Shih *Encyclopaedia of Islam* te *Dhu’l-Kifl*.”

47:

14-15

¹⁴ A mund të krahasohen ata që e ndjekin provën e qartë nga Zoti i tyre me ata veprat e ndyra të cilëve janë bërë t'u duken tërheqëse, ata që i ndjekin merakët e tyre? ¹⁵ Ja një përshkrim i Kopshtit të premtuar për të përkushtuarit: lumenj me ujë të pastër përgjithmonë, lumenj me qumësht të freskët përgjithmonë, lumenj me verë, kënaqësi për ata që pinë, lumenj me mjaltë të kulluar e të pastër, [të gjithë] rrjedhin në të; aty do të gjejnë fruta të çdo lloji; dhe aty do të gjejnë falje nga Zoti i tyre. Si mund të krahasohet kjo me fatin e të ngecurve në Zjarr, të cilëve u jepet ujë përvëlues për ta pirë që ua gërryen zorrët?

56:

1-26

Në emrin e **Allahut**, Zotit të Mëshirës, Dhënësit të Mëshirës

¹ Kur të arrijë ajo që po vjen, ² askush nuk do të jetë në gjendje ta mohojë se ka ardhur, ³ disa duke i ulur poshtë e disa duke i ngritur lart. ⁴ Kur toka të dridhet fort ⁵ dhe malet të thërrmohen në rërë ⁶ e të kthehen në pluhur të shpërhapur, ⁷ pastaj do të ndaheni në tri klasa. ⁸ Ata në të Djathtë – çfarë njerëz që janë! ⁹ Ata në të Majtë – çfarë njerëz që janë! ^{56:10} Dhe ata në pjesën e përparme – vërtet përpara! ¹¹ Se këta do të jenë ata që sillen më së afërmi **Allahut** ¹² në Kopshtet e Lumturisë: ¹³ shumë nga e shkuara ¹⁴ dhe ca nga brezat e mëvonshëm. ¹⁵ Në divane me pëlhurë të endur mirë ¹⁶ do të ulen përballë njëri-tjetrit; ¹⁷ të rinj të përhershëm do t'u sillen përreth ¹⁸ me gota, shtamba e kupa me një pije të pastër ¹⁹ që nuk shkakton as kokëdhembje as dehje; ^{56:20} [do të ketë] çfarëdo fruti që e zgjedhin; ²¹ mishi i çfarëdo shpendi që u pëlqen; ²² dhe shoqërues-e të bukur-a ²³ si perla të fshehura: ²⁴ shpërblim për atë që e kanë bërë dikur. ²⁵ Nuk do të dëgjojnë asnjë bisedë boshe a mëkatore aty, ²⁶ veç të folur të pastër e të dobishëm.^a

---

^a *Selam* këtu përdoret si mbiemër (Razi). Një interpretim tjetër është 'Paqe! Paqe!'

75-93

⁷⁵ Pasha pozicionet e yjeve – ⁷⁶ be e fortë, veç po ta dinit – ⁷⁷ ky është vërtet Kuran fisnik, ⁷⁸ në Regjistër të mbrojtur ⁷⁹ të cilin mund ta prekin veç të pastruarit, ^{56:80} i zbritur nga Zoti i tërë qenies. ⁸¹ Si mund ta përbuzni këtë deklaratë? ⁸² Dhe si, në këmbim të jetesës që ju është dhënë, mund ta refuzoni? ⁸³ Kur shpirti i një njeriu që po vdes i ngjitet te fyti ⁸⁴ gjersa vështroni – ⁸⁵ Ne jemi më afër tij sesa ju, megjithëse nuk na shihni – ⁸⁶ përse, nëse nuk do të gjykoheni, ⁸⁷ nuk ia ktheni atij shpirtin e tij, nëse ajo që e thoni është e vërtetë? ⁸⁸ Nëse ai person që po vdes është një nga ata që do të sillen afër **Allahut**, ⁸⁹ do të ketë pushim, rehati dhe një Kopsht të Lumturisë; ^{56:90} nëse është një nga ata në të Djathtë, ⁹¹ [do të dëgjojë:] ‘Paqja qoftë mbi ty’, nga shoqëruesit e tij në të Djathtë; ⁹² por nëse është një nga ata që e refuzuan të vërtetën dhe devijuan ⁹³ do të mirëpritet me ujë përvëlues. ⁹⁴ Do të digjet në Ferr.

58:

11-12

¹¹ Ju që besoni, nëse ju thuhet t’i bëni vend njëri-tjetrit në kuvendet tuaja, atëherë bëjeni këtë dhe **Allahu** do t’ju bëjë vend dhe nëse ju thuhet të ngriteni, bëjeni këtë: **Allahu** do t’i ngrisë, për shumë shkallë, ata nga ju që besojnë dhe ata që u është dhënë dije: Ai është plotësisht i informuar për atë që e bëni. ¹² Ju që besoni, kur vini të flisni privatisht me Të Dërguarin, ofroni diçka në bamirësi para bisedës suaj: kjo është më e mirë për ju dhe më e pastër. Nëse nuk i keni mundësitë, **Allahu** është më falësi dhe mëshirëploti.

74:

1-7

Në emrin e **Allahut**, Dashmirësit, Mëshirëplotit

¹ Ti, i mbuluar me petkun tënd, ² çohu dhe paralajmëro! ³ Shpalle madhësinë e Zotit tënd; ⁴ pastrohu;^a ⁵ shmangiu krejt ndyrësive;^b ⁶ mos u mbingarko dhe mos u dobëso;^c ⁷ ji i qëndrueshëm në kauzën e Zotit tënd.

---

^a Fjalë për fjalë: ‘pastroji rrobat e tua’ (shih Razi për këtë përdorje idiomatike të *thijab*)

^b apo ‘krejt idhujtarisë’

^c Një përkthim alternativ do të ishte: ‘mos jip, duke shpresuar veç për të marrë’. Përkthimi i dhënë më sipër bazohet në kuptimin e Muxhahid-it të *manna* si ‘të dobësohesh’. Shih Razi-n për këtë interpretim, që duket shumë më i përshtatshëm për kontekstin.

76:

4-22

⁴ Ne kemi përgatitur zinxhirë, qafore të hekurta dhe Zjarr flakërues për mosbesimtarët, por ⁵ të ndershmit do ta kenë një pije të përzier me *kafur*,^a ⁶ gurrë burimore për shërbyesit e **Allahut**, që rrjedh me bollëk sipas dëshirës së tyre. ⁷ Ata i përmbushin zotimet e tyre; ia kanë frikën një dite të mjerimeve të përhapura; ⁸ u japin ushqim të varfërve, jetimit dhe robit, megjithëse e duan vetë, ⁹ duke thënë: ‘Ju ushqejmë veç për hir të **Allahut**: nuk kërkojmë as shpërblim as falënderime nga ju. ^{76:10} Ia kemi frikën Ditës së Zotit tonë – Ditë e zyrtë mjerimplotë.’ ¹¹ Kështu që **Allahu** do t’i shpëtojë nga mjerimet e asaj Dite, do t’u japë shkëlqim e gëzim, ¹² dhe do t’i shpërblejë, për qëndrueshmërinë e tyre, me Kopsht dhe rroba mëndafshi. ¹³ Do të ulen në divane, duke mos ndier as vapë përcëlluese as të ftohtë të ashpër, ¹⁴ me [degë] hije-mira të shpërndara mbi ta dhe tufa frutash që varen afër te dora. ¹⁵ Do të shërbehen me pjata të argjendta ¹⁶ dhe gota shkëlqyese të argjendta sipas qejfit të tyre ¹⁷ dhe do t’u jepet një pije e mbushur me xhenxhefil ¹⁸ nga një gurrë burimore e quajtur Salsabil. ¹⁹ Për ta do të kujdesen të rinj të përhershëm – po të mund t’i shihnit, do të mendonit se janë perla të shpërndara – ^{76:20} dhe po të shihnit përreth, do të shihnit lumturi dhe pasuri të madhe: ²¹ do të veshin rroba prej mëndafshit të gjelbër dhe me pëlhurë të mirë; do të zbukurohen me byzylykë argjendi; Zoti i tyre do t’ua japë një pije të pastër. ²² [Do të thuhet:] ‘Ky është shpërblimi juaj. Përpykjet tuaja janë çmuar.’

---

^a Bar aromatik.

79:

15-26

¹⁵ A e ke dëgjuar [Profet] rrëfimin e Musait? ¹⁶ Zoti i tij i thirri atij në luginën e shenjtë të Tuva-s: ¹⁷ ‘Shko te Faraoni, se i ka tejkalar të gjithë kufijtë, ¹⁸ dhe pyete: “A dëshiron të pastrohesh [nga mëkati]?” ¹⁹ A dëshiron të të udhëzoj te Zoti yt, që të mund të kesh frikë-respekt për Të?”’ ^{79:20} Musai ia tregoi atij shenjën e madhe, ²¹ por ai e mohoi dhe [e] refuzoi [besimin]. ²² U largua dhe me ngut ²³ i mbledhi njerëzit e tij, duke shpallur: ²⁴ ‘Unë jam zoti juaj suprem’, ²⁵ kështu që **Allahu** e ndëshkoi me ndëshkim në jetën tjetër si dhe në këtë jetë: ²⁶ vërtet ka mësim në këtë për këdo që ka frikë-respekt për **Allahun**.

80:

1-16

Në emrin e **Allahut**, Zotit të Mëshirës, Dhënësit të Mëshirës

¹ Ai u mrrol dhe e ktheu shpinën ² kur iu afrua i verbri – ³ nëse do ta dish,^a ai do të mund të ngritej shpirtërisht, ⁴ apo të merrte parasysh diçka të dobishme për të. ⁵ Për të vetë-kënaqurin ⁶ përpiqesh posaçërisht – ⁷ megjithëse nuk je fajtor për mungesën e tij të ngritjes shpirtërore – ⁸ por nga ai që të ka ardhur plot zell ⁹ e frikë-respekt ^{80:10} lejon të shpërqendrohesh. ¹¹ Jo në fakt! Ky [Kuran] është mësim ¹² nga i cili ata që duan të mësohen duhet të mësojnë, ¹³ [i shkruar] në faqe të nderuara, ¹⁴ të lartësuara e të pastra ¹⁵ nga duart e shkruesve ¹⁶ fisnikë e të virtytshëm.

---

^a Kalimi nga të folurit për Profetin në adresimin atij drejtpërdrejt e përforcon qortimin.

87:

1-19

Në emrin e **Allahut**, Dashmirësit, Mëshirëplotit

¹ [Profet,] lavdoje emrin e Zotit Tënd – Më Të Lartit, ² që [i] krijoi [të gjitha gjërat] në përpjesëtimin e duhur; ³ që i përcaktoi fatet e tyre dhe i udhëzoi ato; ⁴ që e nxori kullotën e gjelbër ⁵ pastaj e bëri copëza të errëta ⁶ [Profet], Ne do të të mësojmë [Kuranin] dhe nuk do të harrosh – ⁷ pos nëse **Allahu** do; Ai e di edhe çka është e dukshme edhe çka është e fshehur – ⁸ Ne do të ta tregojmë mënyrën e lehtë.^a ⁹ Pra përkujtoji, nëse përkujtimi do të ndihmojë.^b ^{87:10} Ata që kanë frikë-respekt për **Allahun** do të jenë të vëmendshëm ndaj përkujtuesit, ¹¹ por ai do të injorohet nga më të ligët, ¹² që do të hyjnë në Zjarrin e Madh, ¹³ ku as s’do të vdesin as s’do të jetojnë.^c ¹⁴ Të përparuar janë ata që pastrohen, ¹⁵ e kujtojnë emrin e Zotit të tyre dhe falen e luten. ¹⁶ E megjithatë [ju njerëz] e preferoni jetën e kësaj bote, ¹⁷ edhe pse E Përtejmeja është më e mirë dhe më e gjatë. ¹⁸ Tërë kjo është në shkrimet e shenjta të mëhershme, ¹⁹ shkrimet e shenjta të Ibrahimit dhe të Musait.

---

^a Ose ‘Ne do t’i bëjmë gjërat të lehta për ty’. Fjalë për fjalë: ‘Ne do të ta lehtësojmë kah lehtësia.’

^b Razi citon shumë raste në Kuran ku kjo strukturë e përcjell kuptimin ‘paralajmëro [të gjithë], pavarësisht a do të ndihmojë paralajmërimi [apo jo]’.

^c As s’do t’u jepet afati i vdekjes, as s’do të jenë në gjendje ta shijojnë gjendjen e tyre të vazhduar të jetës (Razi).

91:

1-15

Në emrin e **Allahut**, Zotit të Mëshirës, Dhënësit të Mëshirës

¹ Pasha diellin në shkëlqimin e tij të mëngjesit ² dhe pasha hënën siç e vijon, ³ pasha ditën siç e shfaq lavdinë e diellit ⁴ dhe pasha natën siç e fsheh, ⁵ pasha qiellin dhe siç e ndërtoi Ai ⁶ dhe pasha tokën dhe siç e shtriu, ⁷ pasha shpirtin dhe si e formoi Ai ⁸ dhe e frymëzoi [ta njohë] rebelimin dhe devotshmërinë e tij! ⁹ Ai që e pastron shpirtin e tij ka sukses ^{91:10} dhe ai që e korrupton – dështon. ¹¹ Në egërsinë e tyre arrogante, njerëzit e Themudit^a e quajtën [të dërguarin e tyre] gënjeshtar, ¹² kur njeriu më i lig ndër ta u ngrit [kundër tij].^b ¹³ I dërguari i **Allahut** u tha: ‘Devja e **Allahut** [ta lini] të pijë’, ¹⁴ por e quajtën gënjeshtar dhe e gjymtuan atë. Zoti i tyre i shkatërroi për krimin e tyre dhe i rrafshoi. ¹⁵ Nuk hezitoi^c t’i ndëshkojë.^d

92:

12-21

¹² Pjesa Jonë është të ofrojmë udhëzim – ¹³ kjo botë dhe tjetra na përkasin Neve – ¹⁴ prandaj Unë ju paralajmëroj për Zjarrin e furishëm, ¹⁵ ku s’do të digjet askush pos më i ligu, ¹⁶ që [e] refuzoi [të vërtetën] dhe u largua. ¹⁷ Më i devotshmi do të kursehet nga kjo – ¹⁸ ai që e fal pasurinë e tij si vetë-pastrim, ¹⁹ jo për t’ia kthyer një favor dikujt ^{92:20} por për hir të Zotit të tij Më të Lartit^e – ²¹ dhe ai do të jetë i kënaqur shumë.

---

^a Shih p.sh. 7:73-9 (për fisin e Themudit)

^b Krahaso me 54:29

^c Fjalë për fjalë ‘nuk ka frikë’

^d Një nga kuptimet leksikore të ‘*uqba*’ është ‘*jaza*’, këtu ‘të ndëshkosh; apo ‘nuk i frikësohet pasojave’.

^e Fjalë për fjalë ‘për hir të Fytyrës së Zotit të tij’.

98:

1-6

Në emrin e **Allahut**, Zotit të Mëshirës, Dhënësit të Mëshirës

¹ Ata që nuk besojnë ndër Njerëzit e Librit dhe idhujtarët nuk e kishin ndërmend t'i ndryshonin mënyrat e tyre deri kur t'u dërgohej provë e qartë, ² një i dërguar nga **Allahu**, që i lexon faqet [e bekuara] me pastërti, ³ që përmbajnë shkrime të shenjta të vërteta. ⁴ [E megjithatë] ata të cilëve u ishte dhënë Shkrimi i Shenjtë u bënë të përçarë vetëm pasi u ishte dërguar provë [e tillë] e qartë ⁵ megjithëse krejt çka janë urdhëruar të bëjnë është ta adhurojnë veç **Allahun**, duke ia përkushtuar Atij sinqerisht fenë e tyre si njerëz të besimit të vërtetë, të luten rregullisht dhe ta paguajnë lëmoshën e përcaktuar, se kjo është feja e vërtetë. ⁶ Ata që nuk besojnë ndër Njerëzit e Librit dhe idhujtarët do ta kenë Zjarrin e Ferrit, për të mbetur aty. Ata janë më të këqijtë e krijimit.

Për botimin

Bibliografia e Kuranit të shqipëruar

1. *The Qur'an, A new translation* by M. A. S. Abdel Haleem, Oxford world's classics (Oxford University Press), originally published: 2004.
2. *Kurani i madhërishtëm*, përktheu kuptimet e tij nga gjuha arabe: Prof. Hasan I. Nahi, përgatiti për botim: Instituti Shqiptar i Mendimit dhe i Qytetërimit Islam, Tiranë, 2006
3. *The essential Koran: the heart of Islam: an introductory selection of readings from the Qur'an*. Cleary, Thomas F., HarperCollins, 1993
4. *The Qur'an: A New Translation*, Dr. Thomas Cleary, (USA: Starlatch, July 2004)
5. *Kur'an Časni*, prijevod Kur'ana od Besima Korkuta, u izdanju Orientalnog instituta u Sarajevu, 1977
6. *quran.com* (për krahasime të disa vargjeve)
7. *Kur'ani, përkthim me komentim në gjuhën shqipe*; përktheu dhe komentoi: H. Sherif Ahmeti, Kompleksi i Mbretit Fehd, Arabia Saudite
8. *The Qur'an, A Monotheist Translation*, The Monotheist Group, United States of America, 2014
9. *Quran, A Reformist Translation*, Translated and Annotated by: Edip Yuksel, Layth Saleh al-Shaiban, Martha Schulte-Nafeh, Brainbow Press, Hundred Fourteen Books, United States of America, 2007
10. *yaqb.org*, web-faqe për krahasimin e përkthimeve të vargjeve individuale nga disa përkthime anglisht dhe frëngjisht
11. *RISTalks: Ustad Nouman Ali Khan - "Gratitude: A Way of Life"*, rismultimedia, published on Aug 8, 2013, <https://youtu.be/FfvsOD3R0gE>
12. *The Study Quran: A New Translation and Commentary*. Nasr, Seyyed Hossein, Caner K. Dagli, Maria Massi Dakake, Joseph EB Lumbard, and Mohammed Rustom. Harper Collins, 2015.

Online

<https://botimetr.b.wordpress.com/>

Licensimi

Ky publikim lëshohet nën licensën

Attribution-NonCommercial-ShareAlike

CC BY-NC-SA

This license lets others remix, tweak, and build upon your work non-commercially, as long as they credit you and license their new creations under the identical terms.

që nënkupton se i lejon të tjerët ta shkarkojnë dhe ta shpërndajnë te të tjerët, ta ndryshojnë punën në mënyrë jokomerciale, përderisa e përmendin burimin dhe i licencojnë krijimet e reja nën terma identike. Për më tepër, shih:

<http://creativecommons.org/licenses/>